

Ljubljanski Škofijski List.

== Leto 1908. ==

V Ljubljani, 1908.

Tiskala Katoliška Tiskarna v Ljubljani.

KAZALO

k 43. letniku (1908)

„Ljubljanskega Škofijskega Lista“.

(Skupaj 10 števil.)

	Stran		Stran
A		in honorem SS. Sacramenti ante solemnia Corporis Christi praemittenda	43
Additiones et variationes in Breviario et Missali Romano	123	Decretum super festo SS. Septem fundatorum Ordinis Servorum B. M. V.	59
Adresa avstrijskih škofov na sv. očeta Pija X. o priliki Njegove zlate maše	138	Decretum de ty. ica editione Vaticana gradualis Romani	125, 126
Aktivitetne doklade bogoslovnih profesorjev	117	De novo tabernaculo pro adservanda S. Eucharistia	99
Anton Bonaventura — pismo duhovnikom ob novem letu 1908	1	De usu corollae lignae in altari, de cantu „Tantum ergo“ deque Eucharistiae asservatione	110
Anton Bonaventura — list za vernike o zarokah	53	De usu lucis electricae et de cantu mulierum in ecclesiis	109
Anton Bonaventura — Das Eheverlöbniß	57	Določbe glede dekreta: Ne temere	10
Anton Bonaventura — pismo vernikom ljubljanske škofije	113	Dolžnost učencev prejemati sv. zakrament	14
Associationi sacerdotum adoratorum conceditur facultas adnectendi coronis indulgentias PP. Crucigerorum	110	E	
B		Electricae lucis usus	109
Benedictio novae campanae	111	F	
Binatio missae	122	Fastenhirtenbrief	30
Birmovanje l. 1908.	9, 67	Fastenmandat	41
Bratovščina za pouk o krščanskem nauku	73	I	
C		Indictio synodi dioeceseanae II.	93
Campanae benedictio	111	Indulgentia pro versiculis „Requiem aeternam“	110
Cantus mulierum in ecclesia	109	Intencije, mašne, namenjene v orient	117
Cerkveno petje	69	Interkalarni računi	44
Constitutio apostolica de promulgatione legum et evulgatione actorum sanctae Sedis	121	Izknjižne izjave	44
D		Izbrisne pobotnice	44, 88
Decretum Urbis et Orbis de festo Apparitionis B. M. V. Lapurdii	9	J	
Decretum S. C. Ind. de indulgentia vota baptismalia renovantibus in fine missionum concessa	42	Joannes Chrysostomus S. — patronus sacrorum oratorum	118
Decretum S. C. Ind. de confessione ad indulgentiam plenariam in fine missionum lucranda	42	Jubilejno pismo papeža Pija X.	101
Decretum de cumulatione indulgentiarum a PP. Praedicatoribus et a PP. Crucigeris nuncupatarum in recitatione Rosarii	43	K	
Decretum S. C. Ind., quo commendatur et indulgentiis didatur pia praxis Novendialium precum		Kanonična vizitacija in birmovanje l. 1908.	9, 67
		Katehetski tečaj na Dunaju	14
		Konference l. 1908.	8
		Konkurzni razpis:	
		Sora, Šent Jakob ob Savi, Velika Dolina, Turjak, Zaplana	16

	Stran		Stran
Polje, Dobrova, Reteče, Šempeter pri Novem mestu, Dobrava pri Kropi	44	Pogrebna društva	86
Šent Jošt nad Vrhniko, Senožče, Želimlje, Zlato polje	60	Pokopališča	78
Želimlje, Sv. Katarina, Vojsko, Šent Juri pri Kranju, Bučka, Šent Lambert, Sv. Helena, Senožče, Koprivnik, Trata, Podlipa, Zagradec	67	Pomiloščenje vojaških beguncev o priliki cesarjevega jubileja	62
Vipava, Planina pri Vipavi, Lozice, Dobrniče, Šenturška gora	92	Popravila starejših cerkva	14
Črnuče, Dobovec, Rova, Loški potok	100	Poročilo o dekanskem shodu	69
Polom, Brezovica, Železniki	112	Poročilo o delovanju „Sodalitatis Ss. Cordis“ l. 1907.	95
Polica, Sv. Trojica pri Tržiču	120	Poroke oseb vojaškega pokolenja	119
Šent Vid nad Ljubljano, Sv. Trojica pri Cirknici, Kropa, Slap	128	Postna postava	29
Nova Oselica, Prem	140	Postni red za c. kr. finančno stražo	66
Konservatorji in dopisniki c. kr. centralne komisije	90	Pozakonitev otrok itd.	11, 12, 13
		Poziv k II. sinodi	94
M		Praznovanje letošnjih jubilejev	116
Mašne intencije za orient	117	Pregledna tabela o porokah po Ne temere 84,	85
		Privilegium celebrandi in ecclesia S. Clementis Missam votivam de eodem Sancto vel de Ss. Cyrillo et Methodio	11
N		Protialkoholna zveza duhovnikov	61
Nabiranje milih darov za pogorelce v Gorenjem Butoraju	89	Pšenična moka za hostije	59
Nakazanje dotacije	44	R	
Naknadni vpis na Ruskem rojenih otrok v ruske rojstne matice	11	Raziskavanje po maticah	67
Ne temere — glej: odlok itd.		Razpis Iv. Nep. Slackerjeve ustanove za učiteljske vdove	112
Ne temere — in vojaki	119	Različne opazke	44, 120, 126, 140
Nevknjižena pravica do drv	65	Razstava „Naš cesar“ na Dunaju	119
Novae lectiones historicae in festo S. Bonaventurae	123	S	
Novomašniki	89	Shod, dekanski	8
		Skrb za mladino	77
O		Slovstvo	15, 59, 67, 91, 100, 120, 127
Obrazec zapisnika k pozaknitvi otrok, ki niso rojeni v kraju sedanjega bivališča svojih roditeljev	11	Sprejem v zavod sv. Stanislava	87
Odbori v smislu okrožnice „Pascendi“	58	Stari zvonovi	90
Odlok glede pogrebnih društev	86	Š	
Odlok: Ne temere	10, 45, 47, 53, 55, 57, 119	Škofijska kronika	16, 44, 60, 68, 92, 100, 112, 120, 128, 140
Oklic deželne komisije za jubilejsko napravo „Otrok“	139	T	
P		Tabernakliji, novi	99
Pastirski list, postni	17	V	
Pastoralne konference	8, 129	Varianda et addenda in Proprio Sanctorum Brevarii Romani	124
Periodična poročila in izkazi za šematizem l. 1909.	111	Vojaki in dekret — Ne temere	119
Pobotnice župnih upraviteljev o tangenti dotacijskega prispevka, pripadajočega v interkalar	88	Vojaški begunci — njih pomiloščenje	62
		Z	
		Zakramenti, dolžnost šolarjev jih prejemati	14
		Zapisnik k pozaknitvi otrok	11
		Zavod sv. Stanislava	83, 87
		Zgodovina domačega pešpolka	89

LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST.

Št. I.

1908.

Vsebina: 1. Vsem čč. gg. duhovnikom. Pismo prem. g. knezoškofa. — 2. Razne konference l. 1908 — 3. Kanonična vizitacija in birmovanje v letu 1908. — 4. Decretum Urbis et Orbis de festo Apparitionis B. M. V. die 11. Februarii. — 5. Določba glede dekreta: Ne temere. — 6. Privilegium celebrandi in ecclesia S. Clementis Missam votivam de eodem Sancto vel de SS. Cyillo et Methodio. — 7. Naknadni vpis na Ruskem rojenih otrok v ruske matice. — 8. Obrazec zapisnika k pozaknitvi otrok, ki niso rojeni v kraju sedanjega bivališča svojih roditeljev. — 9. Katehetski tečaj na Dunaju. — 10. Popravila starejših cerkva. — 11. De obligatione parentum permittendi filiis suis scholam popularem frequentantibus sacramenta suscipere. — 12. Slovtvo. — 13. Konkurni razpis. — 14. Škofijska kronika

1.

Vsem čč. gg. duhovnikom.

Dobre in koristne navade se ne smejo opuščati. Ali se varam, ako takim navadam prištevam svojo navado, da ob novem letu v prvi številki »Škofijskega Lista« odprem svoje srce Vam duhovnikom, ter Vam odkrijem, kaj mislim o perečih dnevniških vprašanjih in kaj želim od vseh duhovnikov, da to, kar je dobrega, pospešujemo, kar je zamotanega, popravljamo, kar je naravnost napačnega, zavračamo?

Ker mislim, da se ne varam, zato naj Vam tudi letos za novo leto izpregovorim nekoliko vzpodbudnih in resnih besedi.

1. O lanskih volitvah.

Mi smo bili vsi za enako in splošno volilno pravico. Res, da zahteva po taki pravici izvira pravzaprav in se je zgodovinsko tudi razvila iz ateizma in iz nauka o ljudski suvereniteti. Vendar pa se more ta izvor prezreti in zahteva po splošni in enaki volilni pravici dovesti v sklad s krščanskimi nazori.

Vedno naj se ima pred očmi nauk, da vsa oblast v državi izvira od Stvarnika in da se mora postavodajavec ravnati po Njegovi najvišji volji, ako hoče, da postava veže vest podložnikov. Ne sme se pa govoriti o samovlasti vladarski, pa tudi ne o volji ljudski, kateri bi se moralo vse pokoravati.

V tem okviru se lahko razpravlja o splošni in enaki volilni pravici, ki se nujno poraja iz konstitucionalizma. Ako se načelno zatrdi, da smo pred postavo vsi enaki in da pri postavodajanju sodelujejo zastopniki ljudstva, se mi zdi, da od tod sledi, da naj bomo tudi pri volitvah vsi enaki.

Vendar se mora tu paziti na dve okolnosti. Oziirati se moramo na vstrojstvo ljudstva v družabnem življenju. Tu nismo vsi enaki, tudi potrebe in koristi naše se močno razlikujejo. Imamo raznih stanov, ki so med seboj organsko združeni in ima vsak stan svoje posebno za celoto potrebno opravilo, kakor so v telesu razni udje, ki so v eno telo združeni in ima vsak svoje posebno opravilo. Naj le en ud pomanjka, se celo telo slabo počuti; naj le en stan stopi iz svojega delokroga in druge odbija, vsa družba trpi.

Od tod sledi prvič, da volivna pravica ne bi smela tega ljudskega organizma razbiti, marveč se nanj ozirati in pravico tako urediti, da organizem ljudstva odseva v zastopnikih; le v tem slučaju bodo zastopane posamezne potrebe in koristi, ter se bodo mogle njim primerne postave snovati.

In zares, ali se ni ta nepobitna posledica nekako z elementarno silo pojavila, ko se je vkljub enaki in splošni volilni pravici izdalo geslo: poslanci naj bodo iz raznih stanov, in ko se zdaj vedno bolj čuti potreba, da se narod organizira družabno in politično? In ali se ravno zdaj ne razvijajo razne stanovske zveze: gospodarska zveza, zadružna zveza, mlekar-ska zveza, kmečka zveza, dijaška zveza, krščansko-socialna delavska zveza?

Mene to veseli, ker mislim, da pride čas, ko se splošna in enaka volivna pravica v tem smislu kot neizogibna posledica družabne naše narave izpremeni.

To je torej prva posledica; je pa še ena druga jako važna. Ni dovolj, da so v postavodajalstvu vse ljudske potrebe in koristi zastopane: neobhodno po-

trebno je, da se potrebe in koristi posameznih narodov in stanov spravijo v ravnotežje. Posamezni narodi in stanovi se morajo ozirati drug na drugega, zahteve svoje morajo primerno omejevali, zahteve bližnjega dobrohotno presojevati in se ozirati pred vsem na skupni blagor: ako tega ne store, nastane v parlamentu divji boj vseh proti vsem, strasti se razplamte, sebičnost bo divjala in narodi bodo trpeli.

In ali nismo takih žalostnih prizorov le premnogo gledali tudi v parlamentu, sestavljenem po enaki in splošni volivni pravici? Oh, koliko napora, spretnosti, obljub in groženj, morda tudi zahrbtnosti je bilo treba, da se je doseglo to, kar država potrebuje za obstoj.

Od tod sledi, da je potrebna neka posebna moč in sila, ki posega v srca in jih uči samozataje, medsebojne pravičnosti in prave ljubezni, neka moč in sila, pred katero so posamezniki odgovorni za vsa dejanja svoja, za tajna in javna, za osebna, družabna in politična.

Kje pa je ta moč in sila, brez katere se država in narodi ne morejo mirno razvijati, brez katere bi bili naši parlamenti kraji surovih strasti in divjih bojov? Ta sila je edino osebni Bog, Stvarnik nebes in zemlje. Le, ako verujem v Boga Stvarnika, le tedaj se zavedam svoje prave odgovornosti, le tedaj ljubim kot brata svojega bližnjega, mu hočem dobro in se zanj žrtvujem, le tedaj skušam vse razmere tako urediti, kakor se spodobi med otroci ene družine, le tedaj bom brzdal svoje strasti, posebno prevzetnost in sebičnost, le tedaj so mogoče mirne in stvarne obravnave, koristne za razne stanove in za skupno dobrobit.

V tem smislu delujmo: potrudimo se za vsestransko organizacijo našega ljudstva, napnimo vse sile, da mu obranimo sveto vero in ga vzgojimo v edino pravi krščanski moralnosti. Posebno o času volitev se premagujemo, da ostanemo sami mirni in pomagamo ljudstvu zadržati strasti v pravih mejah.

2. O modernistih.

Sv. Oče Pij X. so zares odločen in praktičen mož. To so pokazali v mnogih okrožnicah in navodilih za celo cerkev ali za njene posamezne dele. Kdo ne bi občudoval njihovega junaškega nastopa zoper krutosti na Francoskem? njihovih odločnih določb ozir družabne organizacije na Laškem? njihovih navodil za ureditev cerkvene glasbe, za prenovitev bogoslovnih študij po Laškem?

Zadnje čase se je pa tudi večkrat čulo, kako obsojajo in prepovedujejo knjige raznih pisateljev, posebno francoskih in laških. Dne 3. julija 1907 je izšel

dekret »Lamentabili«, v katerem sv. oficij našteva 65 težkih zmot katoliških pisateljev. Dne 8. septembra je pa izdana prevažna in preimenitna okrožnica »Pascendi«¹⁾ v kateri se zmote modernistov sestavno razvijajo in obsojajo. H koncu so dodana praktična navodila škofom, kako naj postopajo, da se zmote iztrebijo tam, kjer so, ali preprečijo tam, kjer jih še ni.

Okrožnico je ponatisnil naš »Škofijski List«, v slovenskem posnetku jo je priobčil naš izvrstni list »Čas«; »Slovenec« je prinesel o njej lepih člankov in tudi mariborski »Voditelj« govori o njej v prvi letošnji številki.

Beseda v okrožnici »Pascendi« je ostra, praktične določbe so izredno stroge. In prav je tako. Saj je res grozno, ako se v sami cerkvi, na katoliških vseučiliščih, v knjigah katoliških učenjakov trosijo zmote za katoliško cerkev smrtno nevarne; saj je res hudo, ako se dotični učenjaki obsodbam niso hoteli podvreči iz srca, ampak le na zunaj, da niso bili prisiljeni izstopiti iz cerkve, ampak so kot udje cerkve mogli svoje strupene zmote širiti dalje med duhovniki in laiki v nadi, da po tem potu polagoma prevstroje po svojih naukih vso katoliško cerkev. Ta hinavščina je sv. Očeta posebno zbolela.

V naši škofiji, hvala Bogu, modernistov ni. Le včasih so se čule kake trditve in izgovarjali nazor, ki so z modernizmom v zvezi, z njim sorodni, toda zavednega modernizma ni in dotične trditve bi mogle same po sebi morda precej resnične biti, še le v sistematični zvezi vseh ostalih modernističnih nauk se vidi njihova neutemeljenost in pogubnost.

Da nas te zmote niso zaslepile, zato se moramo zahvaliti vsem našim gg. bogoslovnim profesorjem, ki sveto znanost v pravem duhu obravnavajo; posebno hvaležnost smo dolžni g. uredniku »Časa«, poprej »Obzornika«, ki je razne zmotne nauke pretresaval in jih kot take dokazoval.²⁾

Kar se tiče pripomočkov zoper modernizem, katere okrožnica zapoveduje, se jih bomo v naši škofiji do pičice poprijeli in v njej vpeljali, v kolikor jih zdaj še nismo vporabljali.

Sv. Oče zapovedujejo nastopna sredstva:³⁾

1. Primo ad studia quod attinet, volumus probeque mandamus, ut philosophia scholastica studio-

¹⁾ Škof. List I. 1907. str. 97.

²⁾ Bilo bi pač potrebno, da si »Čas« naroče in ga čitajo ne le vsi duhovniki, ampak tudi naši katoliški laiki, da se o gibanju na polju cerkveno-znanstvenem pravočasno informirajo in ne pridejo v nevarnost zabresti v zmote.

³⁾ Škof. List 1907 str. 119, 120.

rum sacrorum fundamentum ponatur . . . philosophiam scholasticam eam praecipue intelligimus, quae a sancto Thoma Aquinate est tradita. — Modroslovje sholastično je pri nas že vpeljano, in vsi, vsaj mlajši duhovniki, ste se prepričali, kako dosledno in jasno je to modroslovje in kako nas usposabljuje, da razne zmote lahko najdemo in kot zmote dokažemo. Poskušali bomo, ta nauk še izpopolniti, v kolikor nam bo čas pripustil. Sv. Oče priporočajo tudi zgodovinsko obravnavo dogmatičnih nauk in pa proučevanje svetnih ved, »id tamen nullo sacrorum studiorum damno.«

2. Sv. Oče zapovedujejo, da se za predstojnike in učitelje katoliških semenšč in vseučilišč ne smejo pripustiti pristaši v okrožnici označenega modernizma; ako so pa učitelji modernizmu vdani, »ii nullo habito rei cuiusvis respectu, tum a regendi, tum a docendi munere arceantur.«

Škofje naj ravno tako pazljivo in ostro postopajo pri klerikih, ki prosijo za sv. redove: »pari vigilantia et severitate ii sunt agnoscendi ac deligendi, qui sacris initiari postulent. Procul, procul esto a sacro ordine novitatum amor: superbos et contumaces odit Deus!

Praktične važnosti je tudi določba, da ne more nihče postati doktor bogoslovja ali cerkvenega prava, ako ni prej predelal modroslovnega kurza.

3. Jako odločno se nalaga škofom, da pazijo na knjige in katerekoli liste, da se ne bi modernistične zmote po njih trosile. Naj ne dopuste, da bi take knjige čitali bogoslovci ali slušatelji na vseučiliščih: »non enim minus haec nocitura, quam quae contra mores conscripta, immo etiam magis, quod christianae vitae initia vitiant.«

Sv. Oče nalagajo škofom, da naj slabe knjige in časopise, ako bo treba, tudi slovesno obsodijo in prepovedo: »volumus, ut episcopi omni metu abiecto, prudentia carnis deposita, malorum clamoribus posthabitis, suaviter quidem sed constanter suas quisque partes suscipiant . . . etiam qua Apostolicae Sedis delegati.«

Tudi na knjigotržce naj škofje pazijo, da ne bodo iz dobičkarije priporočevali in prodajali modernističnih knjig.

4. V tej točki zapovedujejo sv. Oče, da naj se v vsaki škofiji sestavi odbor za ocenjevanje knjig, ki se za tisek pripravljajo. Ocenjevalec mora svojo sodbo podati pismeno; ako je ugodna, škof da »imprimatur« s predstoječo formulo »nihil obstat« in s podpisom ocenjevalca; le iz tehtnih razlogov bi se smelo njegovo ime zamolčati. Ako je sodba neugodna, se »imprimatur« odreče, pisatelj pa ne sme izve-

deti za cenzorjevo ime. Redovni pisatelji si morajo izprositi odobrenje svojega predstojnika in škofa.

Sv. Oče se tudi na časnike ozirajo in jako strogo zapovedujejo, naj se izpolnjuje člen XLII. iz naredbe »Officiorum«, ki prepoveduje duhovnikom, da bi liste in časnike urejevali »absque praevia Ordinariorum venia.« Ako so pa duhovniki sotrudniki pri raznih listih, naj škof pazi, da kaj ne zagreše. Ozir časopisov dostavljajo: »Ephemerides et commentaria, quae a catholicis scribuntur, quod fieri possit, censorem designatum habeant.«

5. V tej točki se govori o shodih in sestankih duhovniških. V tem oziru so določbe kaj stroge, in sicer zato, »quia in iis suas modernistae opiniones tueri palam ac propagare student.« Tu sv. Oče tako le določujejo: »Sacerdotum conventus Episcopi in posterum haberi ne siverint, nisi rarissime. Quod si siverint, ea tantum lege sinant, ut nulla fiat rerum tractatio, quae ad Episcopos Sedemve Apostolicam pertinent; ut nihil proponatur, vel postuletur, quod sacrae potestatis occupationem inferat, ut quidquid modernismum sapit . . . de eo penitus sermo conticescat. — Coetibus eiusmodi, quos singulatim, scripto, aptaque tempestate permitti oportet, nullus ex alia dioecesi sacerdos intersit, nisi litteris sui Episcopi commendatus.

Ta prepoved nikakor ne velja za prekoristne shode »Sodalitatis« po škofiji, ampak le za shode, kakor so se n. pr. sklicevali po Češkem in Moravskem in na katerih se je marsikaj zahtevalo, kar je kar naravnost zoper cerkveno disciplino.

6. V vsaki škofiji naj se osnuje poseben odbor, ki naj nosi ime »Consilium a vigilantia«. Člani »ex utroque clero« naj se vsaka dva meseca pri škofu sestajajo; razprave ostanejo tajne. — Ta odbor naj zasleduje znamenja in sledove modernizma v knjigah in pouku; naj ne prezre tudi knjig in listov, v katerih se razpravlja o raznih nabožnih krajevnih tradicijah in svetinjah, ki naj se ne zasmehujejo in zaničujejo. Če škofje spoznajo, da je kaka relikvija podvržena, naj jo umaknejo javnemu češčenju. Le ako je češčenje relikvij jako staro, naj velja rimski odlok, da naj starinske relikvije ostanejo v oni časti, v kateri so bile do sedaj, razen če se v posameznem slučaju dokaže, da so nepristne in podvržene. — Ta odbor nadzoruje tudi socialne naprave in spise.

7. Nadalje še zapovedujejo: »haec quae praecepimus, ne forte oblivioni dentur, volumus et mandamus, et singularum dioecesum Episcopi, anno exacto ab editione praesentium litterarum, postea vero tertio quoque anno, diligenti et iurata enarratione referant ad Sedem Apostolicam de his, quae hac No-

stra Epistola decernuntur, itemque de doctrinis, quae in clero vigent, praesertim vero in Seminariis ceterisque catholicis institutis, iis non exceptis, quae Ordinarii auctoritati non subsunt.

Kaj ne, vsa določila so ostra in posegajo globoko v življenje; vsa določila so zares primerna, da se prepreči tiho in zahrbtno razširjanje pogubnih zmot in se resnica ohrani čista, nepokvarjena. Kdor resnico ljubi, se bo teh praktičnih določil veselil.

3. Učiteljski Tovariš.

Ne morem, da ne bi nekoliko besedi izpregovoril o učiteljih.

Med učitelji opažam dve struji: Vsaka ima svoj list, okoli katerega se zbira in kateremu svoje nazore vdihuje.

Imamo »Slomšekovo zvezo« z listom »Slovenski učitelj«. Že ime te struje pove, da so v njej oni krščanski učitelji, ki se zavedajo svoje dolžnosti kot katoliški učitelji in žele v šoli in zunaj šole delovati skupno in složno z duhovnimi pastirji in s kateheti. Zato pa v tej zvezi nahajamo tudi duhovnikov.

Na shodih deluje »Slomškova zveza« za korist in ugled učiteljskega stanu. Škoda, da ima le malo članov! V najnovejšem času se je tej zvezi na Kranjskem pridružila slična zveza na Goriškem.

To zvezo in njeno stremljenje popolnoma odobrujem in upam, da njena načela in njena prizadevanja zmagajo, kakor hitro mine tisto strahovanje, ki mnoge učitelje siloma drži v drugem taboru.

O tej dobri, krščanski in edino pravi struji naj te besede zadostujejo. Nekoliko več naj izpregovorim o drugi struji. Kakšnega duha so člani v njej? Mislim, da se more ta duh najbolje izpoznati iz njihovega lista, iz »Učiteljskega Tovariša«. Oglejmo si glavne znake:

1. Člani so jako delavni: izdajajo več listov, imajo svojo tiskarno, snujejo učiteljski konvikt, prizadevajo se priti v stik z ljudstvom in mladino organizirati; pa tudi za svojo materielno dobrobit se bore.

V tem oziru ima »Učiteljski Tovariš« v l. 1907 precej člankov. Največkrat se piše in govori o izboljšanju plač. (Glej list 4, 5, 6, 7 itd.) — O stiku z ljudstvom ima več člankov, v katerih priporoča vse ono družabno delo, katero mi duhovniki že davno opravljamo. — Imeniten je program za podrobno delo pri mladini, povsod naj bi se osnovali odseki, ki naj pri mladini delujejo, kakor se je posebno poudarjalo na shodu v Radoljici meseca avgusta.

2. Večkrat se poudarja, da napredni učitelji niso brezverci in da se krščanski nauk ne sme iz šol izgnati.

Tako piše »Tovariš« na strani 55 iz ust učitelja Strmška: »Uverjen sem, da lahko izjavim v imenu nas vseh in sploh naše stranke: »Narodna stranka« ne bo nikdar gonila verouka in molitve iz šole. Mi želimo temveč, da se veronauk prav pridno in temeljito poučuje, da se goji prava pobožnost in blazijo značaji.«

V Radoljici je g. Dimnik trdil: »Nasprotniki luči in prosvete . . . pravijo, da smo učitelji brezverci, da preganjamo križ, očenaš, češčenomarijo in kršč. pozdrav: Hvaljen bodi Jezus Kristus! v šoli itd. Gospoda moja, že blizu 30 let službujem, mnogo sem občeval z učiteljstvom, a do danes, hvala Bogu, ne poznam slovenskega učitelja, ki bi bil kriv katerega koli teh očitanih. To so grde in nesramne laži. («Tovariš» stran 400.)

Da, celo v jako strupenih člankih: »Krivoverski klerikalizem . . .« vpraša pisatelj: »Čemu smrtno sovražite napredno učiteljstvo, ker smo na verski podlagi?«

3. V drugih člankih in govorih so pa trditve, ki se z verskim prepričanjem ne strinjajo. N. pr. cerkveno ustrojstvo imenuje starokopitno, sedanjemu svetovnemu naziranju nasprotno. («Tovariš» str. 194.) Potem hvali prvo številko lista »Svobodna misel« in priobčuje njen protiverski program (ibid. str. 76). — Rohni proti rimskemu suženjstvu, češ, »ogromna večina ve, da je zdrav napredek mogoč le na temelju rimskega suženjstva prostega pouka« (ibid. str. 382). — Rad prinaša vesti, ki sramote papeža ali škofo in cerkev sploh.

4. Sploh se pa list »Tovariš« srdito bojuje zoper klerikalizem.

Kaj je klerikalizem? Dolgo sem iskal definicije in dobil sem jo na str. 102: »to je novodobno katoličanstvo, to je morala, delo in velika zasluga klerikalizma — naše politikujoče duhovščine. Klerikalizem stremi dosledno, neumorno in tudi uspešno za nadvlado na gospodarskem in političnem polju.«

In kakih sredstev se poslužuje? Na strani 182 je nastopni odgovor: »Zlasti mlajša duhovščina je fanatična, klerikalna do mozga, to je, poslužuje se sredstev za dosego svojega namena, ki bijejo naši veri naravnost v obraz. Takšno rovanje imenujemo ob kratkem klerikalizem, da ločimo pošteno, za dobro stvar vneto duhovščino od učeče cerkve. Laž, obrekovanje, zloraba vere, hujskanje, prepir, sovraštvo, boj, zloraba cerkve in izpovednice, sramotenje bližnjega, krivo pričevanje in prisega, pohlepnost po časti, denarju in posvetnem blagu, poniževanje, zasramovanje in uničevanje bližnjega, tožbe, denuncijantstvo, zapeljivost k mesenemu uživanju, pijanče-

vanje, zloraba časopisja, svetohlinstvo, brezznačajnost, napuh in še cela baterija drugega smradu iz pekla so sredstva klerikalizma v boju za nadvlado. »Namen posvečuje sredstva je glavno geslo našega klerikalizma.« (Ibid.)

5. Posebno često poudarja list, da je klerikalizem smrten sovražnik šole. N. pr. na strani 102 se piše: »Klerikalizem je šoli in učiteljstvu smrten sovražnik«; na strani 63: »Klerikalna stranka je že v principu proti ljudski naobrazbi.«

Srce me je zapeklo, ko sem pregledoval lanski letnik »Učiteljskega Tovariša«. Veliko dobrih in lepih misli o šolstvu in o nalogi učiteljevi je napisanih. Nisem skoraj nobene naravnost krivoverske trditve opazil. Toda, v listu kar povsod mrgoli mržnje in sovražstva do katoliške cerkve in do duhovnikov. Ako so naši listi na napade kaj odgovorili, stokrat hujše »Tovariš« odgovarja. Delovanje cerkve in duhovnikov gledajo učitelji skozi očala liberalnih listov, katerim je ravno namen, kakor ljudstvo, tako tudi učitelje nahujskati zoper cerkev in zoper njene služabnike; vsaj je tudi notranji odpad le vprašanje časa. Reči smem, kar iz lista posnemam: učitelji so še verni in žele na verski podlagi poučevati, toda vsadila se jim je v srce in se še vsaja sovražnost do cerkve, ki je vendarle mati tudi ljudskih šol. Srce učiteljev je razdeljeno: na eni strani verno, na drugi pa cerkvi sovražno. Tako polovičarstvo ne more dolgo ostati, kriza se približuje: učitelji postanejo popolnoma verni ali pa odpadniki.

Odločno pa odklanjam točko, da smo mi nasprotniki šole, ali da hočemo učitelje in šolo sebi podjarmiti. Ne, mi ljudsko šolo ljubimo, ker dobro poznamo in cenimo prevzvišeno njeno nalogo za pouk in vzgojo naroda; ne, mi tudi učiteljski stan spoštujemo, saj nam njega imenitnost ni prikrita. Toda, ako čitamo, kar piše »Učiteljski Tovariš«, ako čujemo, kaj govore učitelji pri svojih sestankih, se opravičeno bojimo, da so učitelji ljudstvu in njegovi krščanski vzgoji nevarni, pa s strahom gledamo v šolo, ki ima take učitelje.

In kako nadvlado hočemo pri ljudski šoli? Hočemo li učiteljem predpisavati predmete, katere naj poučujejo, ali metodo, katero naj uporabljajo, ali sredstva za disciplino, katero naj vzdržujejo? Ne, cerkev hoče imeti toliko vpliva pri šolstvu, da se more v knjigah in pouku prepričati, da se vse strinja s sveto vero, z večno resnico.

Zraven so pa župniki in kaplani tudi duhovni pastirji, kar mora s svojim obnašanjem priznati vsa kdo, ki hoče biti dober katoličan. Kako bo pa mogel duhovni pastir učitelju zaupati, ako učitelj za cer-

kvene zapovedi nič več ne mara, ako nikoli ne gre k sveti maši in sv. zakramentov ne prejema? Kako bi mogel biti duhovni pastir miren, ako je učitelj cerkvi sovražen in si kot tak prizadeva dobiti kolikor več vpliva na ljudstvo, posebno na mladino?

4. Roditeljski večeri.

V novem šolskem in učnem redu se učiteljem priporoča, naj poskrbe za roditeljske večere. Považijo naj starše in šolske prijatelje in poskrbe naj za poučna predavanja o šoli, o vzgoji, o gospodarstvu itd. Namen tem večerom je, zvezati v skupno delovanje šolo in dom, učitelja in starše.

Kajne prekrasen namen! Naj bi vsi vzgojni činitelji složno postopali, naj bi se o pravem vzgojnem postopku večkrat pomenili in domenili! To bi bil ideal; prevažna vzgojna naloga bi se bolj lahko in bolj gotovo izpolnila ter dosegla svoj namen.

Na mnogih krajih so učitelji te večere zares priredili. V Ljubljani je tudi kak katehet pri tej priliki govoril. Samostanske šole niso zaostale. Po deželi so se jih duhovniki semtertja udeleževali, semtertja so bili indiferentni ali celo protivni. V kolikor so mi dotične krajevne razmere poznane, so se protivili ne toliko takim večerom, ampak le učiteljem, katerim po njihovem obnašanju niso mogli prav zaupati, da bodo versko in cerkveno korektno postopali.

List »Domače ognjišče« o teh večerih govori. Nekoliko sem ta list pregledaval in moram reči, da se je pri teh večerih mnogo lepega, koristnega in poučnega povedalo. Nisem opazil trditve — v kolikor sem čital — katerih ne bi odobriti mogel. Bodo li učitelji tudi v prihodnje tako previdni in umerjeni, pač ne vem. Nekako bojim se pa vendar, ker sodeč po izjavah učiteljev v »Učiteljskem Tovarišu«, hočejo te večere izrabiti, da bi ljudstvo nase navezali in duhovnim pastirjem nekako odtujili.

Prav je, da ljudstvo vrle in dobre učitelje spoštuje in ceni; vendar pa učitelj ne sme nikoli tega spoštovanja in zaupanja zlorabiti v to, da bi ljudstvo iztrgal iz onih razmer do duhovnih pastirjev, v katerih morajo po veri biti.

Ne morem kaj, da na tem kraju ne bi omenil našega pouka krščanskih mater, da bi se izobrazile za dobre matere, ki imajo vzgojo otrok v rokah. Kaj ne, da je ta zapoved važna in imenitna? Pa bo tudi uspeha, ako duhovni pastir poučevanje uredi sistematično, kakor je v »Škofijskem Listu« 1904 obširno zasnovano. Tam je tudi literatura dodana, da se spodje tem laglje pripravijo za zanimive in poučne govore.

5. Društva in časniki.

Hvala Bogu in požrtvovalnemu naporu duhovnikov, da naša društva in naši časniki lepo napredujejo.

Kolikor vem, so v Ljubljani gospodarska zveza, zadružna zveza in ljudska posojilnica na trdnih nogah. Tudi iz dežele so ugodna poročila o gospodarski organizaciji; urejena so zdaj društva tudi na onih par krajih, od koder je celi organizaciji pretela velika nevarnost.

Prosim, da se z vso silo zavzamete za kmečko zvezo, ki se je za naš čas splošne in enake volilne pravice tako koristno, da, potrebno pokazala. Naj ga ne bo kraja, kjer se ne bi ustanovila, saj je tudi z verstvom in cerkvenim življenjem v precej tesni zvezi. Ali ni pri volitvah glavno geslo vera, cerkev in njene pravice? Ako ves čas, kar ga imate, dobro uporabite, se boste mogli za razne poučne govore dobro pripraviti: in ti so potrebni, da se ljudstvo o vseh časovnih vprašanjih temeljito pouči in potem samozavestno postopa.

Tudi organizacija mladeničev napreduje. Srce mi poskakuje veselja, ko čitam, da se na vseh krajih nova izobraževalna društva snujejo in se duhovni pastirji ne boje ne truda ne žrtev, da bi jih tudi dobro vodili. In kdo bi mislil, da se bodo našim mladeničem telovadna društva tako močno prikupila! Zares, primerna so mladeniški moči in kipeči sili. Duhovnikom in našim lajnikom, ki se zato žrtvujejo, naj plača Bog njihov trud. Ali ne bodo tudi ta društva pripomogla, da se mladeniči ohranijo bolj moralni, posebno da v nedeljah popoldne ne posedajo po gostilnah pri alkoholni pijači in v duhanskem dimu?

Nikar ne zanemarjajte Marijinih družb! Čutim, da dekliske napredujejo in da se očiščujejo; o mladeniških pa nimam tega prepričanja.

Društvom so časniki potrebni, in zares naši časniki so precej razširjeni. Vrivajo se pa tudi jako slabi časniki, ki nameravajo v ljudstvu omajati vero. Čujem, da so nasprotni politični listi nekako bolj mirni postali: toda ne verjeti, dokler so v rokah cerkvi sovražne stranke. Toda izhajajo novi, silno pogubni listi. Tem prištevam »Svobodno misel«, »Omladino« in »Svobodo«.

Gospodje, vigilate! Pazite na vsako vas, pazite na vsako hišo, kake časnike dobiva. Imejte zaznamek vseh časopisov, ki prihajajo v župnijo, pa tudi zaznamek družin, kake časnike čita. Opozarjam, da se »Svobodna misel« prav na skrivnem razširja; strastno jo razpečavajo posebno dijaki, ki študirajo v Pragi. Kako je torej potrebno, da imate zaupne moše po vaseh, s katerimi se shajate in o vseh okoliščinah

razgovarjate. Prizadevajte si, naše časopise še bolj razširiti. Le pomislite, katera družina jih še nima, pa bi jih mogla naročiti; le pogledjte, katera gostilna jih še ne naroča. Nasprotno liste pa, ki so napolnjeni proticerkvenega duha, preganjajte sicer odločno, toda modro in previdno.

Še na eno stran naj opozorim. Prav je, da v naše časopise dopisujete; prosim Vas za to. Toda pazite, da Vas govorica ali prenapetost ne zmoti in bi poročali krive vesti. Tudi nikar ne bodite užaljeni, ako uredništvo kakega dopisa ne sprejme, ali ga pristriže; vsaj včasih iz posebnih razlogov ni drugače mogoče. Borba naj bo vedno dostojna in plemenita. Varujte se, da lokalni patriotizem ne prevlada vseobčega. Dogodi se, da duhovnik v svoji župniji dela in si prizadeva in se muči in se žrtvuje, da pa vendar vkljub temu časnikar dotične taktike ali dotičnega pravca ne more odobriti; nikar zdaj dopisov ne opustite, nikar zdaj slovenske ljudske stranke ne napadajte in nikar ne pretite, da jo zapustite, saj moramo radi obče koristi svoje osebne nakane večkrat brzdati, kar je Bogu drago.

6. Skrb za zanemarjene otroke.

Vedno bolj se tudi od državne strani naglaša, kako je za človeško družbo potrebno, da se poskrbi za zapuščene ali osirotele otroke in za zanemarjeno mladino. Da se ta namen doseže, je državna oblast poskusila po deželi ustanoviti sirotinske svete in dobiti povsod zaupnikov, ki bi pazili na otroke in njihove potrebe svetu prijavljali.

Toda to še ni dovolj. Pribaviti se morajo tudi sredstva za oskrbo in za vzgojo tacihih otrok. Semter-tja bodo potrebni posebni zavodi, pa tudi sirotinski zakladi. Od kod sredstva? Vlada želi v ta namen zasnovana društva v vsakem okraju. Udje naj bi bili, ako mogoče, vsi prebivalci. Zato naj bi bil prispevek prav majhen. Denar upravlja ali društvo, ali pa okrajna sodnija.

Pri takem delu duhovnik ne sme zaostati, marveč stopiti na čelo in ga vsestransko pospeševati. On bo mogel najbolje poskrbeti ali svetovati poštene družine, ki bi sirote v vzgojo ali službo vzele, on bo mogel paziti, da se tudi v zavodih zanemarjeni otroci vzgajajo na temelju svete katoliške vere, brez katere prave vzgoje ni, on bo mogel vzbuditi in vzplamtiti tisto krščansko ljubezen, ki se za bližnjega res žrtvuje.

Prosim, da se gospodje v sporazumu z okrajno sodnijo in s sirotinskimi sveti zavzamete in zasnujete društva v pomoč sirotam, v pomoč zanemarjeni mladini.

7. Društvo katehetov.

Letos je bil pri nas prvi shod katehetov, ki je prav lepo uspel. Ustanovilo se je tudi društvo katehetov, katero srčno pozdravljam in mu želim najboljših uspehov.

Očita se nam, da smo metodično premalo izobraženi, kar je pa le deloma resnično. Videl in slišal sem o priliki kanonične vizitacije izvrstnih katehetov, ki so metodično postopali, nauke otrokom primerno razvijali in dosegli lepih učnih in vzgojnih uspehov.

Katehetsko društvo bo še bolj natanko proučevalo katekizme, učila in metodo. Knjige, ki jih je izdal dunajski katehet Pichler so precej gibanja med kateheti povzročile. Čitajte knjige njegove, posebno ono, ki govori o pomanjkljivosti našega katehetskoga pouka, naše metode, naših katekizmov, naših učil in naših učnih načrtov. Marsikaj piše resničnega, marsikaj pa tudi pretirava: vendar je točno poučen in vzbuja mnogo vprašanj, ki naj se v sestankih rešavajo.

Dobro bi bilo, ako si gospodje v društvu razdelite delo, pa naše katekizme in učne načrte primerjate z onimi nemškimi, katere Pichler močno hvali.

Društvo katehetov ima krasno nalogo in vzvišen namen za vzgojo otrok.

8. Jubileji.

Leto 1908. nam prinese več krasnih in ginljivih jubilejev.

Najpoprej bomo praznovali 50letnico, odkar se je Brezmadežna v Lurdu prikazala, namreč 11. februarja 1858. V naših časih je Lurd za nas posebnega pomena; on nam iznova izpričuje in potrjuje resničnost naše svete vere: o kolika tolažba! Pa tudi Brezmadežni se moramo zahvaliti za vse milosti, ki nam jih je od Boga izprosila in podelila. Pomislimo le Marijine družbe in v njih toliko dušnih čudežev! Ta jubilej homo tudi mi Slovenci ljubljanske škofije praznovali. Najpoprej nameravamo romanje v Lurd dne 11. majnika, kakor je »Bogoljub« naznanil. Jaz se romanja udeležim; Vas pa prosim, da zanj agitate in se nas prav obilno zbere. Drugič pa se namerava sklicati v Ljubljano na Veliki Šmaren velik shod mladeniških in moških Marijinih družb, slovesnost bi bila v cerkvi, pa tudi zunaj cerkve, kjer bi tudi lajki o Brezmadežni govorili.

Potem imamo zlato mašo sv. Očeta. Tega srečnega dogodka se moramo pač vsi otroci svete cerkve veseliti. V ta namen so se zbirali prispevki, katere

so prve gospe naše dežele uporabile v napravo mašnih oblek za misijone, katerim jih bodo razdelili sveti Oče. — Namerava se tudi deputacija mladeničev v Rim. — Doma pa bomo po vseh cerkvah zlato mašo praznovali meseca septembra. Način cerkvenega praznovanja se bo pravočasno določil in objavil.

Naposled pride poseben jubilej ljubljene našega cesarja: dne 2. decembra bo že 60 let, odkar je vlado nastopil. Kako bi mogli pri tako izrednem dogodku ostati mirni, da ne bi tudi na zunaj pokazali, kako mi svojega po Bogu danega vladarja spoštujemo in se z njim slavnega dneva veselimo. Glavna slovesnost bo na sam dan 2. decembra, priprave pa se bodo vršile poprejšnje nedelje po redu, ki se bode pravočasno prijavil.

Kaj ne, to so veseli jubileji, ki nas vse zadevajo in srca naša z radostjo napolnjujejo. Toda v Ljubljani se pripravlja še neki drugi jubilej na čast Primožu Trubarju, ki je pred 400 leti v Rašici fare Lašče beli dan zagledal. Prirejajo se razne slovesnosti in pobirajo se prispevki za spominek v Ljubljani. Za nas in za naše katoliško ljudstvo je taka slovesnost razžaljava. Res je, da ima Primož Trubar velike zasluge za naš jezik, ker se naša tiskana literatura z njim začneja. Toda, kakor piše Glaser, pa tudi Dimitz, je bila Trubarju slovenska knjiga le sredstvo za razširjevanje Lutrovih zmot. Njegova zasluga ni subjektivna, ampak le bolj slučajna brez osebnega nameravanja. In akoravno se trdi, da se bo Trubar le kot znanstvenik slavil, vendar ne morem razumeti, kako bi se moglo njegovo proticerkveno delovanje popolnoma prezreti! Spominek bo veljal Trubarju, razširjevalcu hudih zmot. — Iz tega je pač jasno, da nas ta jubilejska slavnost ne more ogreti, pač pa globoko užaliti. — Dobro bi bilo, da pri raznih večernih predavanjih ljudstvo o tem poučiti izvolite.

9. Konec.

Tu sem Vam, duhovni sobratje, podal navodila za podrobno delo v novem letu; podal tudi načela za pravo rešitev nekaterih časovnih vprašanj. Molimo, trpimo in delajmo, pa bo dobri Bog naše delo blagoslovil. Čas hiti naprej, zaostati ne smemo; iz ljubezni do Boga, iz ljubezni do križanega Izveličarja storimo vse, kar je koristno in potrebno, da ohranimo ljudstvo v sveti katoliški veri.

V Ljubljani, 14. januarja 1908.

† Anton Bonaventura,
škof.

2.

Razne konference.

Koj v prvi številki »Škofijskega Lista« naj določim gradivo za razne sestanke duhovnikov v tekočem letu 1908.

1. Shod p. n. gg. dekanov.

V smislu naše sinode (Synodus pg. 188 squ.) sklicujem shod dekanov v sredo po beli nedelji, dne 29. aprila v škofijsko palačo ob osmi uri dopoldne.

H konferenci se razen dekanov vabijo tudi p. n. gg. arhidiakoni, predstojniki redov in redovnih hiš in po en zastopnik obeh kapiteljnov.

Obravnavali bomo nastopne tvarine:

1. O cerkveni glasbi v naši škofiji: a) Kakšna je vzgoja in kakšen položaj organistov? Ali bi se moglo še kaj izboljšati? — b) Kakšno je petje in orgljanje po naših cerkvah? Kaj je še pomanjkljivega? Kako bi se dalo izboljšati v smislu »Motu proprio Pij X. de musicae sacrae restauratione« (»Škof. List«, 1904 pg. 77 squ.)?

2. O novi družbi po imenu: »Associatio de doctrina christiana« v smislu okrožnice sv. Očeta de doctrina christiana tradenda (»Škof. List«, 1905 pg. 41 squ.). Pravila, sestavljena za Avstrijo, objavi prihodnji »Škofijski List«.

3. O pokopališčih in cerkvenem pogrebu: cerkvene in državne določbe o lastninski pravici, o napravi novih in o razširjevanju starih pokopališč, o redu na njih in o pogrebnih taksah; o cerkvenem pogrebu, posebno o vprašanju, komu se mora odreči in kako v tem slučaju postopati?

Vsa ta vprašanja so priprava za dekrete druge ljubljanske sinode; zato želim, da jih prav točno prešetamo. O točki drugi bi bilo morda jako koristno, ko bi se poprej na kaki dekanijski konferenci razpravljalo.

2. Pastoralne konference.

Elaborati pastoralnih konferenc so vedno jako zanimivi. Upam, da razprave koristijo vsem gospodom udeležencem. Za letos naj se odgovori na nastopna vprašanja:

1. Ali se pouk mater vrši po vseh župnijah naše dekanije? Ali se vrši sistematično po predpisih? Kaj je pomanjkljivega?

2. Kako stališče naj zavzame duhovni pastir ozir roditeljskih večerov, katere prirejajo šolniki v smislu novega šolskega in učnega reda?

3. Ali je zunaj cerkve sodelovanje dušnega pastirja in učitelja koristno? potrebno? možno?

4. O skrbi dušnega pastirja za umetnost v cerkvi: a) Kateri so nagibi in razlogi zato, zlasti z dušnopastirskega stališča? b) Kako se izvršujejo v dekaniji škofijska navodila in odredbe glede cerkvene umetnosti (»Škof. List«, 1907 pg. 41, 42.)? c) Kaj se je v dekaniji že storilo za popis (v besedi in sliki) cerkva in umetnin, ki jih cerkve hranijo? d) Nasveti.

5. Casus solvendus: Amalia, puella 15 annorum, munus gerit ancillae custodis parvulorum. Cum sit puella pia et parvulos diligit ex mente Christi, officium suum sedulo perficit, tamen non sine quadam formidine. Habet enim suas difficultates et haec humilis conditio.

Lavando et vestiendo parvulos curae suae commissos debet saepe aspicere vel tangere partes corporis aliter inhonestas, quae res ipsi quandoque excitat motus carnales, quos quidem reprimere studet, sed aliquando incassum.

Frequenter opus est instituere ludos ad occupationem parvulorum, ad quos convenire solent parvuli e vicinio pueri et puellae, etiam septennio majores. Aliquando Amalia ipsa cooperari debet in ludo, ubi dein non raro accidit, quod a colludentibus attrectetur et comprehendatur, plerumque — non vero semper — sine aliqua commotione et irritatione.

In conferentiis congregationis Marianae, cujus membrum est, Amalia saepe audit commendari vigilantiam et rigidam disciplinam in pudicitia et honestate servanda, propter quod timet, ne forte in istis actionibus contaminetur, et quaerit a confessario, an in suo servitio permanere licite possit?

Quaeritur: 1. Quanam delectationes sunt illicitae?

2. Quando sunt motus carnales moraliter mali?

3. Quando sunt actus impudici illiciti?

4. Quando est periculum peccandi vitandum sub gravi?

5. Qualis disciplina ad castitatem servandam proponenda est?

6. Quid confessarius Amaliae respondebit?

Vprašanje prvo in drugo naj se reši ustmeno, le zapisnik posvetovanja o teh točkah naj bo natančen. Vprašanje 3., 4. in 5. naj rešijo pismeno vsi gospodje za to obvezani. V tem oziru pravi naša

sinoda: »scripto respondere obligantur omnes sacerdotes constituti in cura animarum, qui a studiis theologiae absolutis nondum sex annos compleverunt.

Nekateri gospodje tolmačijo te besede preveč ad verbum in se oprostite od pismenega odgovora oni, ki so pred šestimi leti (vzemimo l. 1902) prve dni julija dovršili bogoslovne študije in so klicani h konferenci (vzemimo letos 1908) v drugi polovici julija, ali še pozneje. Nečem prigovarjati, vendar mi pa ta razlaga ni posebno všeč, saj bi se vprašanja morala proučavati, izdelovati in izdelati še pred julijem.

3. Sinoda.

Upam, da bomo letos zadnji teden meseca avgusta imeli drugo sinodo. Ako bom zdrav in me kake posebne bridkosti ne zadenejo, bom gradivo do shoda dekanov v Ljubljani imel že dovršeno. Če se mi s pomočjo božjo tako posreči, bom takrat sinodo slovesno razglasil.

V Ljubljani in festo Ss. Nominis Jesu
19. jan. 1908.

† Anton Bonaventura, škof.

3.

Kanonična vizitacija in birmovanje za leto 1908.

1. Dekanija Ljubljana:

1. Ig 26. aprila.
2. Golo 27. aprila.
3. Dobrova 10. majnika.
4. Vizitacija v cerkvah in šolah ljubljanskih o času, ki se bo pravočasno naznanil.

2. Dekanija Žužemberk.

5. Žužemberk 3. majnika.
6. Hinje 4. majnika.
7. Ambrus 5. majnika.
8. Zagradec 6. majnika.
9. Sela 7. majnika.
10. Dobrnič 31. majnika.
11. Ajdovec 1. junija.

3. Dekanija Novo mesto.

12. Novo mesto 19.—21. junija.
13. Šempeter 18. in 19. julija.
14. Šmarjeta 20. julija.
15. Bela Cerkev 21. julija.

16. Brusnice 22. julija.
17. Stopiče 23. julija.
18. Podgrad 24. julija.
19. Šmihel 25. in 26. julija (posvečenje novega oltarja).
20. Vavta Vas 27. julija.
21. Poljanica 28. julija.
22. Črmošnjice 29. in 30. julija.
23. Soteska 31. julija.
24. Toplice 1. in 2. avgusta.
25. Prečina 3. avgusta.
26. Mirna Peč 4. avgusta.

4. Dekanija Leskovec.

27. Leskovec 6. septembra.
28. Raka 7. septembra.
29. Št. Jernej 8. septembra.

5. Posvečevanja novih cerkva.

- a) Vič 14. junija.
- b) Javor v dekaniji Smarje 16. avgusta.
- c) Križevo 20. septembra.

Pozor

1. na določbo o botrih (Sinodus str. 215 sq.);
2. na matice, ki naj me čakajo na navadnem mestu;
3. na promemorijo, za katero se ne pošlje noben obrazec; sestavi naj se posebej in točno po sinodalnih navodilih (Sinodus str. 217);
4. na izpraševanje in katehizacijo v šoli (Sinodus str. 218), na red pri otrocih, na red pri izpraševanju in katehizaciji, na zapisnik tvarine v šoli (ibid.);
5. Vsaj v enem razredu naj se vzame in razlaga, kar je ravno na vrsti.

V Ljubljani, v nedeljo Nominis Jesu, 19. januarja 1908

† Anton Bonaventura.
škof.

4.

Decretum Urbis et Orbis.

Immaculatae Mariae Virginis vulgatum nomen de Lourdes, e celeberrimis ipsius Deiparae apparitionibus quae prope Lapurdum, Tarbiensis Dioecesis oppidum, anno quarto a dogmatica definitione de Immaculato Conceptu eiusdem Virginis evenerunt, quum in dies magis magisque inclaruerit, simulque Fidelium pietas et cultus ob innumera exinde accepta beneficia, saepissime additis prodigiis, ubique terrarum mirifice adauctus sit; multi Romanae Ecclesiae Patres Purpurati, ac plurimi sacrorum Antistites et

Praesules e cunctis orbis regionibus, praeunte Episcopo Tarbiensium, Sanctissimo Domino Nostro Pio Papae X. supplicia vota enixe porrexerunt rogantes, ut festum Apparitionis B. M. V. Immaculatae, vulgo de Lourdes, a fe. re. Leone XIII. petentibus tantummodo Ecclesiis et Religiosis Familiis concessum, ad universam Catholici Orbis Ecclesiam suprema Auctoritate Sua benigne extendere dignaretur.

Quare Sanctitas Sua, exceptis libentissime eiusmodi precibus, Praedecessorum suorum vestigiis

inhaerens, qui Lapurdense Sanctuarium permultis attributis privilegiis cohonestarunt: innumeris quoque, peregrinationibus permotus, quae, mira sane Fidei professione, frequentissimo Fidelium turmarum concursu numquam intermisso ad memoratum Sanctuarium peraguntur: maxime vero pro Suamet erga Dei Genitricem primaeva labe expertem constanti pietate, ac spe fretus ob ampliorem Immaculatae Virginis cultum, rebus in arctis Christi Ecclesiae ad-auctum iri potens Ipsius opiferae auxilium; festum Apparitionis B. M. V. Immaculatae, quod a plurimis Dioecibus et Regularibus Familiis iamdiu celebratur, inde ab anno insequenti, qui a Deiparae Virginis ad Gavi Fluminis oram apparitionibus quinquagesimus erit, vel a nongentesimono supra millesimum, in universali Ecclesia sub ritu duplici maiori, cum Officio et Missa iamdiu approbatis, undecima die Februarii quotannis recolendum iussit: servatis Rubricis et Decretis. Praesens vero Decretum per me infrascriptum Cardinalem Sacrorum Rituum Congregationi Praefectum expediri mandavit. Contrariis non obstantibus quibuscunque. Die 13. Novembris 1907.

Seraphinus Card. Cretoni,
S. R. C. Praefectus.

L. † S.

Diomedes Panici, Archiep. Laodicen.,
S. R. C. Secretarius.

Die 11. Februarii.

In festo Apparitionis B. M. V. Immaculatae duplex Maius.

Officium et Missa propria, a S. R. C. approbata, die 11. Iulii 1890, cum sequenti additione ad calcem VI. Lectionis: »Tandem Pius X. Pontifex Maximus, pro sua erga Deiparam pietate, ac plurimorum votis annuens sacrorum Antistitum, idem festum ad Ecclesiam universam extendit.«

Sanctissimus Dominus Noster Pius Papa X. referente me infrascripto Cardinali sacrorum Rituum Congregationi Praefecto, suprascriptam additionem inserendam Officio proprio de Apparitione B. Mariae Virginis Immaculatae, benigne approbare dignatus est. Die 27. Novembris 1907.

Seraphinus Card. Cretoni,
S. R. C. Praefectus.

L. † S.

Diomedes Panici, Archiep. Laodicen.,
S. R. C. Secretarius.

Opomnja. Ker se mora praznovati ta praznik v naši škofiji že letos 11. februarja, se čč. gg. duhovniki opozarjajo na str. 135 ljubljanskega direktorija.

5.

Določba glede dekreta: Ne temere.

V „Škofijskem Listu“, 1907, str. 126, je bil objavljen novi dekret o zaroki in o zakonu: Ne temere.

V njem se nahajajo določbe, ki bi se v Avstriji vsled različnosti cerkvenih in državnih zakonov težko izvajale brez posebnega praktičnega navoda. Vsled tega so avstrijski škofje prosili sv. Očeta Pija X. dovoljenja, da ta dekret v Avstriji še ne stopi letos v polni meri v veljavo. Sv. Očetje je prošnji ugodil in določil, da naj velja dekret glede zarok (de sponsalibus) že letos, glede zakona (de matrimonio) pa šele eno leto po velikonočni nedelji 1908.

Dopis, s katerim prevzorni kardinal Gruscha to dovoljenje naznanja, se glasi:

Z. 1063/K. Wien, am 20. Januar 1908.

An die P. T. höchwürdigsten Herren Erzbischöfe und Bischöfe Österreichs!

Mit Beziehung auf meine Mitteilung vom 27. Dezember 1907, Z. 1061/K, beehre ich mich bekanntzu-

geben, daß der Heilige Vater am 14. Januar 1908 über Ansuchen des österreichischen Episkopates den Teil des Dekretes „Ne temere“ vom 2. August 1907, welcher „De matrimonio“ handelt, ad annum inde a die proximi Paschatis computandum prorogiert hat. Diese Prorogation gilt nur für die Diözesen und Diözesananteile in Österreich, so zwar, daß dieselbe nicht für die preußischen Anteile der Diözesen Breslau, Prag und Olmütz Geltung hat.

Auf Grund dieser Apostolischen Verfügung bleibt nur der Teil des Dekretes „De sponsalibus“ zu publizieren und einzuhalten.

Mit dem Ausdrucke meiner vollkommensten Hochachtung und innigsten Verehrung

ergebenst

Kardinal Gruscha
Fürsterzbischof.

6.

Privilegium celebrandi in ecclesia S. Clementis Missam votivam de eodem Sancto vel de SS. Cyrillo et Methodio.

Quo cultus et fidelium pietas magis magisque foveatur erga inclytum Pontificem Clementem huius nominis primum, hodiernus Prior coenobii Ordinis Praedicatorum, quod ecclesiae titulo ipsius sancti Martyris continens est in alma Urbe, a Sanctissimo Domino nostro Pio Papa Decimo perpetuum privilegium humillimis precibus flagitavit, quo cuilibet sacerdoti Sacrum facturo ad altare maius ubi sancti Hieromartyris reliquiae summa religione asservantur, vel ad alterum in antiquissima crypta ibidem erectum, Missam votivam de eodem sancto Clemente celebrare liceat, etsi Officium ritus duplicis occurrat. Insuper consonum respective privilegium expetivit pro altari, quod in ipsa ecclesia sancti Clementis superiore lapso saeculo in honorem sanctorum antistitum Cyrilli et Methodii dicatum est.

Sacra porro Rituum Congregatio, utendo facultatibus sibi specialiter ab eodem Sanctissimo Do-

mino nostro tributis, attento commendationis officio reverendissimi Patris Procuratoris Generalis Ordinis Praedicatorum, ita precibus benigne annuit, ut sacerdotibus tantum peregrinis vel fidelium pio peregrinantium more memoratam ecclesiam adeuntium ducibus in enuntiatis altaribus Sacrum facturis respectivam Missam votivam de sancto Clemente primo, Papa martyre, vel de sanctis Cyrillo et Methodio Episcopis confessoribus fas sit celebrare; dummodo non occurrat duplex primae vel secundae classis, aut festum de praecepto servandum, necnon feria, vigilia, vel octava, quae sint ex privilegiatis: servatis Rubricis.

Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Die 3. Maii 1907.

S. Card. **Cretoni**, Praefectus.

D. Panici, Archiep. Laodicen., Secretarius.

7.

Naknadni vpis na Ruskem rojenih otrok v ruske rojstne matice.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko je z dopisom z dne 5. decembra t. l., št. 23.315, sledeče semkaj sporočila:

Das k. k. Ministerium des Innern hat Anlaß genommen, bei der kaiserlich-russischen Regierung anzufragen, ob und auf welche Weise in Rußland vorgekommene Geburtsfälle, welche aus irgend einem Grunde nicht zur Eintragung in die ständige russische Geburtsmatrik gelangt sind, nachträglich von den im Auslande befindlichen Eltern zur Eintragung gebracht werden können.

Die auf diese Anfrage erteilte Auskunft lautet dahin, daß wenn das betreffende Kind nach seiner Geburt in Rußland getauft wurde, die Eltern sich an

die kompetente kirchliche Behörde mit der Bitte zu wenden haben, eine Untersuchung zu dem Zwecke einzuleiten, damit die Tatsache der Geburt und der Taufe nachgewiesen und das Ergebnis der Untersuchung in die Geburtsmatrik eingetragen werde. Ist jedoch das Kind noch nicht getauft, so müssen die Eltern behufs nachträglicher Taufe die kirchlichen Behörden in Anspruch nehmen und die erfolgte Taufe in die Matrik eintragen lassen.

Ta razglas c. kr. ministrstva za notranje posle se naznanja častitim duhovnikom z naročilom, naj v potrebnih slučajih stranke nanj opozore.

8.

Obrazec zapisnika k pozakonitvi otrok, ki niso rojeni v kraju sedanjega stanovališča svojih roditeljev.

V »Škofijskem Listu« 1907, str. 87 je bila objavljena določba o pozakonitvi otrok, ki niso rojeni v kraju stanovališča svojih roditeljev. Da se voditeljem cerkvenih matic olajša delo, sledi tu obrazec zapisnika, ki naj se ob takih prilikah sestavi. Obrazec

je prirejen za župne urade; služi pa lahko tudi drugim matičnim uradom (ekspozituram, deželni bolnici), samo da se v tem slučaju prečrta beseda »župni« in dostavi »duhovniški«.

Št.

Zapisnik.

sestavljen pri župnem uradu v dne

Pri podpisanem župnem uradu sta se vpričo obeh podpisanih prič zglasila

..... in
 oče stan bivališče
 mati roj., da izpričata vsled sklenjenega zakona
 pozakonitev svojega nezakonskega otroka

Na stavljeno vprašanje izjavi vpričo sopolisanih
 oče nezakonskega otroka
 priča, da je oče ime otrokovo ime materino
 roj. ter izrečno zahteva, da se ga v rojstno matico vpiše kot
 očeta gori imenovanega otroka.

..... roj. soglašata s to v njeni
 mati navzočnosti dano izjavo in potrjuje izrečno s svojim podpisom, da je
 v resnici oče njenega dne rojenega otroka

..... in
 Ime stan bivališče
 ime stan bivališče
 izjavljata in po-
 trujeta s svojim podpisom, da osebno poznata navzočega
 in navzočo roj. in da je
 v resnici podal gorenjo izjavo očetovstva ter zahteval, da se ta izjava z imenom vred vpiše
 v rojstno matico.

..... in sta bila glasom poročnega
 lista poročena dne v

Zapisnik se prebere, zaključi in podpiše.

Župni urad v , dne

L. S

kot spisovatelj matic.

oče.

mati.

1. priča.

2. priča.

Z

Protokoll

aufgenommen beim Pfarramte

am

Es erscheinen vor dem gefertigten Pfarramte und den beiden mitgefertigten Zeugen

Kindesvater

Stand

Wohnung

geb

behufs Beurkundung der durch die nachfolgende

Kindesmutter

Ehe eingetretenen Legitimation ihres außerehelichen Kindes

erklärt auf Befragen in Gegenwart der mit-

gefertigten Zeugen, daß er das am

in der Pfarre

von der außerehelich geborene Kind, welches auf

den Namen getauft worden ist, vor der Ehe mit

geb. erzeugt habe, und stellt das ausdrückliche Begehren, daß er in

die Geburtsmatrik als Vater des obbezeichneten Kindes mit Namen eingetragen werde.

geb

stimmt dieser in ihrer

Gegenwart abgegebenen Vaterschaftserklärung zu und bestätigt ausdrücklich durch Unterfertigung

dieses Protokolles, daß wirklich der Vater ihres am

außerehelich geborenen Kindes

ist.

und

Name

Stand

Wohnung

als Zeugen

Name

Stand

Wohnung

erklären und bestätigen durch ihre Unterschrift, daß sie den anwesenden

und die gleichfalls anwesende

geb. persönlich kennen und daß

Kindesvater

tatsächlich obenstehende Vaterschaftserklärung abgegeben und die Einschreibung seines Bekenntnisses und Namens in die Geburtsmatrik verlangt hat.

Die Kindeseltern haben laut des Trauungsscheines (Trauungsattestes) am
vor dem Pfarramte in die Ehe geschlossen.

Das Protokoll wurde vorgelesen, geschlossen und unterfertigt

L. S.

als Matrikenführer.

Kindesvater.

Kindesmutter.

1. Zeuge.

2. Zeuge.

9.

Katehetski tečaj na Dunaju.

Avstrijska Leonova družba je določila, da se bo vršil na Dunaju drugi katehetski tečaj od 16. do 29. februarja t. l.

Častita duhovščina se na ta tečaj blogohotno opozarja.

Udeležnina stane za ves tečaj (dva tedna) 6 K, za pol tečaja (en teden) 4 K, za posamezna predavanja 1 K. Prosilo se je za znižano vožnjo.

Oglase sprejema Päd. kat. Kurs der Österr. Leo-Gesellschaft in Wien, I. Bäckerstrasse 14.

10.

Popravila starejših cerkva.

Vsled dopisa c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 27. novembra 1907, št. 25.125 se naroča vsem župnim uradom, da morajo v prihodnje vsak načrt, ki se tiče prenove ali poprave kake nad 60 let stare

cerkve poslati na vpogled kn. šk. ordinariatu, še preden se prične z dotičnim delom.

Župni uradi se ob tej priliki opozarjajo na tukajšnji odlok, objavljen v »Škof. Listu«, 1906, 69.

11.

De obligatione parentum

permittendi filiis suis scholam popularem frequentantibus sacramenta suscipere.

List »Das Militär-Pastoralblatt« je priobčil v 4. številki leta 1907. sledeči slučaj:

»Der Vater der zehnjährigen Volksschülerin Gertrud K., welche eine unserer Jurisdiktion unterstehende Volksschule besucht, verweigerte mit Berufung auf ihre Unreife die Zustimmung, daß dieselbe an der österlichen Beicht und Kommunion teilnehme, obzwar der Geistliche als der berufenste Beurteiler dieser Frage sie für normal entwickelt hielt und auch die Schülerin die nötigen Kenntnisse zum Empfange der heil. Sakramente besaß. Die vorgesetzte Behörde hat den Vater, welcher selbst Lehrer an dieser Schule ist, ermahnt und ihn zur Einhaltung der Schulordnung verhalten.

Sollte noch ein ähnlicher Fall vorkommen, so diene folgender Präzedenzfall zur Darnachhaltung:

Der Vater der zehnjährigen Volksschülerin Marie N. verweigerte die Zustimmung, daß dieselbe an der österlichen Beicht und Kommunion teilnehme. Der Katechet erstattete hierüber die Anzeige und ersuchte den Bezirksschulrat dahin zu wirken, daß die Schülerin, welche nach dem übereinstimmenden Urteile des Katecheten und Dechanten die nötigen

Kenntnisse zum Empfange der Sakramente besitze, zum nächsten Beichttermine ihren Obliegenheiten nachkomme. Der Vater begründete seine Verweigerung damit, daß nach seinem Ermessen das Kind noch nicht die nötige Verstandesreife besitze, und bezog sich auf § 144 des a. b. G. B., wonach die Eltern das Recht haben, die Handlungen ihrer Kinder zu leiten, und auf Artikel 14 des Staatsgrundgesetzes vom 21. Dezember 1867, wonach niemand zu einer gottesdienstlichen Handlung gezwungen werden könne. Zudem seien Beicht und Kommunion Religionsdiensthandlungen und nicht Religionsübungen. Sowohl der Bezirksschulrat als auch der Landesschulrat und in letzter Instanz das Kultusministerium (10. März 1887, Z. 24.206 ex 1886) entschieden, die Eltern der Marie N. seien verpflichtet, ihr Kind an den vom Katecheten angeordneten und von den Schulbehörden kundgemachten religiösen Übungen teilnehmen zu lassen. Diese rechtswirksam publizierten Übungen gelten nach § 5 des Reichsvolksschulgesetzes vom 14. Mai 1869, Nr. 62, als eine für die betreffende Volksschule erlassene Anordnung, welche die Schule besuchenden Kinder zu beobachten verpflichtet sind.

Die Berufung auf den Artikel 14 des Staatsgrundgesetzes vermag das Begehren der Rekurrenten um so weniger zu begründen, als das die Volksschule besuchende Kind der durch die Schulgesetze berechtigten Gewalt der Schule untersteht und das den Eltern nach § 144 des a. b. G. B. zu-

stehende Recht durch die in Bezug auf die Erfüllung der Schulpflicht bestehenden Gesetze überhaupt eingeschränkt ist. Die Zulassung zu den religiösen Übungen ist lediglich Sache des Ermessens derjenigen, die sie zu leiten berufen sind.

12.

Slovstvo.

„Slovenski Učitelj“ je postal zdaj last „Društva slovenskih katehetov“ in „Slomškove zveze“. Ta list bo imel vedno odprte predale za katehetske zadeve in potrebe. Želeti bi bilo, da bi ta list podpirali in ga po možnosti naročali vsi duhovniki-katehetje. Prva številka novoobledenega lista kaže, da je vsebina zanimiva, in da bodo katehetje našli v njem mnogo nasvetov, mnogo pomočkov, navodil in potrebnega bodrila. Listu želimo mnogo naročnikov, dosti sotrudnikov in pomočnikov — zraven pa božjega blagoslova.

Propovedi II. Tomo Zupan. Ljubljana. 1906. Zlaagatelj Tomo Zupan. Tiskal Dragotin Hribar. Natisek dovolil knezoškofijski ordinariat v Ljubljani 11. novembra 1905, števil. 4701. 80. 389 str. — Cena 2 K.

Pisatelj pravi v uvodu: „Danica je donášala pričujočo stvarino v letih 1904 in 1905. Kdor se vkvarja z velikim propovednikom Veithom, spomni se takoj, da so tukajšnji šesteri postni govori po njegovem vzorcu. Ostali tvarini naj bodo tu veljalne besede, ki so na tem mestu začrkane v I. vezku.“

Kakor prvi zvezek, ima tudi drugi zvezek cerkvene govore za vse nedelje in praznike v letu. Te propovedi se odlikujejo po kratkosti in jasni razdelitvi in so vsled tega prav uporabne. Cena okusno tiskanemu zvezku je zelo zmerna.

Pouk zaročencem in zakonskim. Sestavil Janez Zabukovec, župnik. V Ljubljani 1907. Založila Katoliška Bukvarna. Tiskala Katoliška Tiskarna. 80, 114 str. Cena vez. 1.40 K.

Pred petimi leti je izšla knjižica: „Kratek pouk o sv. zakonu“, zdaj je izšla nova izdaja z drugim naslovom in nekoliko pomnožena. Kakor prva izdaja, bo brezdvomno tudi druga v še višji meri koristila ne le zaročencem, mladim poročencem, ampak tudi dušnim pastirjem. Knjižica razpravlja o pripravi na zakon, o zakonu vobče, v dolžnostih zakonskih med seboj in do otrok, o krščanski vzgoji, o cerkvenem obredu pri poroki. Na koncu je pristavljen lep nagovor ob poroki Marijine hčere.

Mladinina bisernica. Ponatisnjena iz „Zgodnje Danice“ 1901 in 1902. — Ljubljana. 1908. — Tiskali J. Blasnikovi nasledniki v Ljubljani. 160, 136 str. Cena 1 krono.

Pričujoča knjižica je prost prevod Dossovega spisa: Die Perle der Tugenden. V izvirniku se je knjižica priljubila mladini; želeti bi bilo, da bi tudi prevod postal slovenski mladini vsakdanja dušna hrana, zlasti ker so poglavja (38) kratka in lepo zaokrožena, kar je kaj priprimerno učeči se mladini. Spis je za mladinska darila pripraven.

Litanije presvetega Srca Jezusovega. Za ljudsko petje zložil Anton Foerster. Op. 73. Cena 40 vinarjev. Tretji po cerkvenem molitveniku popravljeni natisek. V Ljubljani 1907. Založila „Katoliška Bukvarna“.

Lavretanske litanije Matere božje. Za ljudsko petje zložil Anton Foerster. Op. 17. Cena 40 vin. Tretji po cerkvenem molitveniku popravljeni natisek. V Ljubljani 1907. Založila „Katoliška Bukvarna“.

Was soll der Klerus über Wertpapiere Sparkassen, Banken und Börse wissen? Zusammengestellt von dr. Alois Schmöger. Wien und Leipzig. Carl Fromme Verlag. Str. 165. V platno vezan izvod 3 krone.

Zadnji čas je izšlo mnogo poučnih knjig, ki obravnavajo denarni premet, vrednotine in podobne predmete, a so za duhovnika večinoma nepraktične, ker se ozirajo samo na to ali ono stroko denarnega prometa. Zgoraj navedena knjiga pa ima prednosti, da se nahajajo v njej združene vse bolj važne stvarine dotičnega predmeta in da je pouk zelo umevno sestavljen. Knjigi se pozna, da jo je spisal vešč pedagog.

Navodilo za oskrbovanje cerkvenega, ustanovnega in nadarbinskega premoženja itd. (Anweisung zur Verwaltung des Kirchen-Stiftungs- und Pfründen-Vermögens in der Laibacher Diözese), 1860 in **Instructio pro iudiciis ecclesiasticis** etc. 1856 se dobivata, dokler je še kaj izvodov, v knezoškofijski pisarni po 1 krono.

13.

Konkurzni razpis.

Razpisane so sledeče župnije: Sora in Šent Jakob ob Savi v ljubljanski, Velika Dolina v leskovški, Turjak v ribniški, Zaplana v vrhniški dekaniji.

Prošnje naj se naslove: za župnije Šent Jakob ob Savi, Veliko Dolino in Zaplano na c. kr. deželno vlado, za župnijo Soro na knezoškofijski ordinariat, za Turjak pa na lastništvo turjaške graščine.

Prosivci za župnijo Soro, ki so meščanski sinovi, rojeni v Ljubljani ali Kranju, imajo prednost pred drugimi. (20. točka Schillingove oporoke 9. januarja 1752 se glasi: allezeit einen Burgerlichen zu Laibach oder zu Krainburg geborenen Sohn Sub poena nullitatis actus zu conferiren schuldig seyn sollen.)

Kot zadnji rok za vlaganje prošenj se s tem določi 22. februar 1908.

14.

Škofijska kronika.

Umeščeni so bili čč. gg. Ivan Janc, župni upravitelj na Colu, na župnijo Col 16. decembra 1907; Jernej Perjatelj, župni upravitelj v Podkraju, na župnijo Podkraj 16. decembra 1907; Matej Sušnik, župni upravitelj v Rovtah nad Logatcem, na župnijo Rovte 30. decembra 1907.

Imenovani so bili čč. gg.: Matija Kastelic, župnik v Dolu, za soupravitelja v Šent Jakobu ob Savi; Martin Škerjanec, ekspozit v Harijah, za župnega upravitelja na Premu, Alojzij Kralj, kaplan na Veliki Dolini, za župnega upravitelja ondi

Podeljene so župnije: Polhov Gradec častitemu gosp. Ivanu Čebašek, župniku na Trati; Turjak

č. gosp. Alojziju Bobek, župniku v Godoviču, Šent Jošt nad Vrhniko č. gosp. Frančišku Erzarju, župnemu upravitelju v Košani.

Resigniral je na podeljeno mu župnijo Turjak č. g. Alojzij Bobek.

Umrli so: č. gosp. Frančišek Brulec, duhovni svetnik in župnik na Veliki Dolini, 22. decembra 1907; Ivan Sakser, župnik v Šent Jakobu ob Savi, 27. decembra 1907; Janez Žužek, misijonar in dekan v ameriški škofiji Winona, v Vodicah 8. januarja 1908, pokopan v Vel. Laščah. — Priporočajo se čč. duhovnim sobratom v molitev.

Knezoškofijski ordinariat v Ljubljani, dné 31. januarja 1908.